

Het hele leven telt

Lia de Jongh

Ook de laatste fase van het leven is betekenisvol. Topaz zet zich dag in dag uit in om ouderen aandacht te geven en een glimlach op hun gezicht te toveren. “Dat is niet altijd gemakkelijk”, zegt Lia de Jongh, voorzitter van de raad van bestuur van Topaz. “Onze opdracht is om aan het boek van het leven een mooi laatste hoofdstuk toe te voegen. Anders is het niet compleet.”

Topaz is een organisatie met negen zorglocaties in de regio Leiden en de Bollenstreek. Topaz heeft vijf verpleeghuizen in Leiden, en verpleeghuizen in Katwijk, Noordwijkerhout en Voorschoten (twee locaties). Locatie Overduin in Katwijk is Expertisecentrum voor de ziekte van Huntington. Direct bij NS-station Leiden Centraal kunnen ouderen na verblijf in het ziekenhuis revalideren en herstellen in Topaz Revitel.

Naast intramurale zorg en revalidatie levert Topaz ook Volledig Pakket Thuis. Ouderen ontvangen met dit pakket 24-uurs verpleegzorg aan huis. De specialisten van Topaz360 behandelen

mensen in hun eigen woning. Verder heeft Topaz diverse ontmoetingscentra voor dagopvang.

Lia de Jongh heeft sinds 2015 de leiding bij Topaz. Zij is geboren en getogen in Sassenheim, in de regio waarin Topaz werkzaam is. Ze studeerde psychologie en werkt sinds 1999 in de ouderenzorg. Vanaf 2004 vervulde zij diverse bestuursfuncties. Naast haar werk voor Topaz is de Jongh actief voor diverse organisaties. Ze was tot voor kort lid van de kerngroep Wonen en Zorg van branchevereniging Actiz en is nu onder meer lid van de raad van toezicht van de Luisterlijn en voorzitter van Huntington KennisNet Nederland.

Zaken goed op orde

“Topaz is ontstaan uit een fusie van drie stichtingen”, vertelt De Jongh. “Toen ik eind 2015 aantrad, kwam ik in een organisatie die de zaken goed op orde had. De processen en bedrijfsvoering

waren goed ingeregeld. Topaz is een organisatie die voorop wil lopen. Ik geloof niet in concurrentie, maar in samenwerking.

“Samenwerking is essentieel om het hoofd te bieden aan de grote uitdagingen die op ons afkomen: vergrijzing, ontgroening en verkleuring. Er komen meer ouderen en die worden ook steeds ouder, met complexe zorgvraag. Er zijn minder jongeren om voor deze ouderen te zorgen. We zien nu al grote problemen op de arbeidsmarkt. Ten slotte hebben we te maken met ouderen uit andere culturen, met andere gewoonten en andere wensen. Die knelpunten kunnen we niet alleen oplossen.”

Topaz is aangesloten bij diverse samenwerkingsverbanden en netwerken, zoals AVANT en Transmuralis. Sinds 2020

werkt de organisatie samen met Hammond Care, een zorgorganisatie in Australië (zie kader).

“We willen onze cliënten kennen, weten wie ze zijn en wie ze waren. Wat is hun geschiedenis? Wat waren hun hobby’s en wat kunnen we daar nu nog mee doen?”

Kwaliteit en doelmatigheid

AVANT is de regionale vereniging van aanbieders van verpleging, verzorging en wijkverpleging in de regio Zuid-Holland Noord. Zij werken samen om de kwaliteit en doelmatigheid van de zorg te verbeteren. De leden stimuleren het onderling contact om te leren van elkaar en expertise te delen. AVANT overlegt ook met externe partijen zoals Sleutelnet, Transmuralis, Zorgkantoor ZHN en ZW-Connect over gezamenlijke actuele thema’s.

Transmuralis is een samenwerking van verpleeghuizen, thuiszorg, ziekenhuizen, huisartsen, huisartsenposten, revalidatiezorg, GGZ, GGD en verzekeraar Zorg en Zekerheid in Zuid-Holland Noord. Transmuralis werkt aan het oplossen van knelpunten die

zorgvragers, zorgverleners en managers ervaren. Het uitgangspunt is: de juiste zorg op de juiste plaats en tijd, door de juiste zorgverlener. Lia de Jongh is sinds 2020 voorzitter van het dagelijks bestuur van het netwerk.

Topaz360 is een team van gespecialiseerde behandelaren voor ouderen. Van specialisten ouderengeneeskunde (SO) en diëtisten tot ergotherapeuten en geestelijk verzorger. Het team van professionals staat als het ware om de oudere heen en behandelt de cliënt thuis. Samen zoeken ze naar mogelijkheden om zo lang mogelijk zelfstandig én plezierig thuis te blijven wonen. Zo wordt verhuizen naar een verpleeghuis uitgesteld of zelfs voorkomen.

“Onze opdracht is om aan het boek van het leven een mooi laatste hoofdstuk toe te voegen”

Een waardig bestaan

Het motto van Topaz is: Het hele leven telt. “Ook in de laatste levensfase kun je

nog genieten en heb je recht op kwaliteit van leven”, zegt De Jongh. “Mensen moeten een waardig bestaan kunnen leven, ook al lijden ze aan dementie. Daarom willen wij onze cliënten kennen, weten wie ze zijn en wie ze waren. Wat is hun geschiedenis? Waar hebben ze gewerkt? Wat waren hun hobby's en wat kunnen we daar nu nog mee doen?”

Om ouderen de aandacht en zorg te geven die ze nodig hebben vraagt zeker in deze tijd een gezamenlijke inspanning van medewerkers, vrijwilligers en familie in het verpleeghuis. “Vrijwilligers zijn onmisbaar”, aldus De Jongh. “Zij bieden net dat beetje extra's dat het leven kleur geeft. Een arm om een schouder. Een praatje over de kleinkinderen. Kleine dingen hebben vaak groot effect. Het is mooi, betekenisvol werk en heel belangrijk voor onze cliënten.”

De bijdrage van familie is ook onmisbaar. “We proberen mantelzorgers zo vroeg mogelijk te betrekken, voordat hun naaste bij ons komt wonen. In een gesprek verkennen we hoe zij deel kunnen blijven uitmaken van het leven van hun vader of moeder. Dat is altijd maatwerk. Misschien kan iemand komen helpen bij het koken in de woongroep of helpen bij het wassen van de naaste. Als iemand een keer wil blijven slapen, kan dat ook.”

Krappe arbeidsmarkt

Net als voor andere zorgorganisaties is het voor Topaz een uitdaging om voldoende medewerkers binnen te halen en binnen te houden. “We hebben een ongekend krappe arbeidsmarkt”, constateert De Jongh. “De komende jaren gaan veel

medewerkers met pensioen. Daar moeten we vervanging voor zien te vinden. Daarnaast is het ziekteverzuim sinds de coronacrisis een stuk hoger dan voor die tijd.”

Volgens De Jongh moet de ouderenzorg op zoek naar nieuwe organisatievormen, omdat door de ontgroening en vergrijzing het huidige systeem vast dreigt te lopen. Op LinkedIn poste ze een bijdrage onder de titel ‘De maaltijd van gisteren stilt de honger van vandaag niet’.

“Ons systeem dateert van na de Tweede Wereldoorlog. Verzorgingshuizen waren een oplossing voor het woningtekort. Verpleeghuizen kwamen er om het ziekenhuis te ontlasten, met zes mensen op een zaal. Het medische model. Weggestopt aan de rand van dorpen en steden. Mensen leefden gemiddeld 67 jaar. Nu leven we 20 jaar langer. Wat toen werkte, werkt nu niet meer.”

De Jongh kreeg veel reacties op haar post en sprak naar aanleiding daarvan met experts die iedere vanuit hun eigen invalshoek naar de ouderenzorg kijken. Centrale vraag in de gesprekken: Waar draait het echt om in de laatste levensfase? “Mensen willen wonen alsof

Australië

Een bijzondere samenwerking van Topaz is die met de Australische zorgorganisatie Hammond Care. De samenwerking kwam tot stand dankzij tussenkomst van hoogleraar Institutionele zorg en ouderengeneeskunde Wilco Achterberg (zie ook het artikel over het Expertisecentrum Dementie).

“Professor Achterberg werkt een deel van zijn tijd voor Topaz”, legt De Jongh uit. “We doen veel aan innovatie en werken daarvoor nauw samen met de wetenschap. Wilco had vanuit zijn werk voor het Leidsch Universitair Medisch Centrum contacten met Hammond Care. Het is een vooruitstrevende en innovatieve organisatie en ze hebben te maken met dezelfde vraagstukken als wij. Op gebieden als onderzoek en het ontwerpen van goede woonvoorzieningen voor ouderen delen we kennis en leren we van elkaar.”

het hun thuis is. Ze willen dat iemand zich om hen bekommert. Ook in de laatste fase gaat het om leefplezier. Dat is wat wij willen bieden aan onze cliënten. Daarom brengen we ook de keuken terug op de afdelingen, zodat het levendig en gezellig is.”

